

शुक्रमार्गगतं यथा मौढ्यादिविहाय स्योच्चमार्गगतं शुक्रमिवेत्यर्थ इति तीर्थः ॥ कतकस्तु ॥ शुक्रमार्गगतं यथेति पाठः ॥ हस्तात्पंजराद्वान्यदेशगतं पुनश्च मार्गं यथास्थानं गतं प्राप्तं शुक्रं क्रीडाशुक्रमेवेत्यर्थ इत्याह ॥ चित्तमोहेन दुःखातिशयप्राप्तमूर्च्छया सीदतेतरामतिशयेन शीर्यतीव ॥ ७२ ॥ वेदये जानामि ॥ संयुक्तानिन्द्रियसंयुक्तान् ॥ ७३ ॥

द्रक्ष्यंति सुखिनो रामं शुक्रमार्गगतं यथा ॥ कौसल्ये चित्तमोहेन हृदयं सीदते तरां ॥ ७२ ॥ वेदयेन च संयुक्तान् शब्दस्पर्शरसानहं ॥ चित्तनाशाद्विपद्यंते सर्वाण्येवंन्द्रियाणि हि ॥ ७३ ॥ क्षीणस्नेहस्य दीपस्य संस्कारश्मयो यथा ॥ अयमात्मभवः शोको मामनाथमचेतनं ॥ ७४ ॥ संसाधयति वेगेन यथा कूलं नदीरयः ॥ हाराघव महाबाहो हाममायासनाशन ॥ ७५ ॥ हापित्प्रियमेनाथ हाममासिगतः सुत ॥ हा कौसल्येन पश्यामि हा सुमित्रे तपस्विनि ॥ ७६ ॥ हानृशंसे ममामित्रे कैकेयिकुलपांसनि ॥ इति मातुश्चरामस्य सुमित्रायाश्च सन्निधौ ॥ राजा दशरथः शोचन् जीवितांतमुपागमत् ॥ ७७ ॥ तथा तु दीनः कथयन्नराधिपः प्रियस्य पुत्रस्य विवासनातुरः ॥ गतेऽर्धरात्रे भृशदुःखपीडितस्तदा जहौ प्राणमुदारदर्शनः ॥ ७८ ॥ इत्यार्षे श्रीरामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये अयोध्याकाण्डे चतुःषष्टितमः सर्गः ॥ ६४ ॥ ७३ ॥ अथ रात्र्यां व्यतीतायां प्रातरेवापरेहनि ॥ वंदिनः पर्युपातिष्ठंस्तत्पार्थिवनिवेशनं ॥ १ ॥ सूताः परमसंस्कारा मागधाश्चात्तमश्रुताः ॥ गायकाः श्रुतिशीलाश्च निगदंतः पृथक्पृथक् ॥ २ ॥ राजानंस्तुवतांते पांडुदात्ताभिहिताशिपां ॥ प्रासादाभोगविस्तीर्णः स्तुतिशब्दाद्यवर्त

त ॥ ३ ॥ संस्काराभस्मतां प्राप्ता यथा दीपस्य रश्मयो विपद्यंते तथेन्द्रियाणीत्यर्थः ॥ ७४ ॥ संसाधयति नाशयति ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ इति रामाभिरामेश्रीरा० अयोध्याकाण्डे चतुःषष्टितमः सर्गः ॥ ६४ ॥ ७३ ॥ अथेति ॥ १ ॥ परमसंस्काराः व्याकरणादिशिक्षावंतः परमालंकारावा ॥ मागधाः वंशावलीकीर्तकाः ॥ मंगला इति पाठेऽपि मंगलपाठकास्त एव उत्तमश्रुताः उत्तमं श्रुतं वंशपरंपराश्रवणमेवाते मागधाः श्रुतिशीला गायकाः तंत्रीनादविभाजनशीला गायकाः पृथक्पृथक् निगदंतः ॥ स्वस्वमार्गानुसारेण विशेषः ॥ २ ॥ उदात्तं उच्चैः स्वरेणाभिहिता आशिपोयैस्तेषां ॥ प्रासादानामाभोगेषु मध्येषु विस्तीर्णः प्रतिध्वनिनेति शेषः ॥ ३ ॥